

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
Відділення поліції № 2 Запорізького РУП ГУНП в Запорізькій області
15.03.2024**

м. Запоріжжя, 2024

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 15.03.2024 групою НПМ здійснено відвідування Відділення поліції № 2 Запорізького РУП ГУНП в Запорізькій області (далі – Відділення № 2, ВП № 2).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Волков Михайло Валерійович - представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Запорізькій області (керівник групи НПМ);

Бізденежний Сергій Романович – регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Відділення поліції №2 Запорізького РУП ГУНП в Запорізькій області знаходиться за адресою: вулиця Бочарова, 17, м. Вільнянськ, Запорізька область, 70001.

Моніторингове відвідування здійснюється вперше.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ.

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Згідно з розділом VIII Інструкції з організації діяльності чергової служби в Національній поліції України (далі – Інструкція), затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 у кожному територіальному підрозділі поліції обладнується не менше однієї кімнати для затриманих.

Законодавством України визначено виключний перелік місць, які дозволено використовувати в органах поліції для тимчасового тримання різних категорій осіб, позбавлених свободи. Для тимчасового тримання осіб в органах поліції передбачені кімнати для затриманих. У ВП № 2 наявні кімнати для затриманих проте працівниками поліції не використовується. Згідно з наказом Запорізького РУП від 18.04.2023 № 465, існуючі камери не використовуються, у зв'язку із виведенням їх з експлуатації як таких, що не відповідають рекомендаціям Європейського комітету по запобіганню тортурам та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню.

2. Службові особи ВП № 2 проводять опитування і процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими у загальних приміщеннях ВП №2 та службових кабінетах, які не обладнані камерами відеоспостереження, де тримаються затримані особи до поміщення в ізолятор тимчасового тримання, що суперечить вимогам чинного законодавства та сприяє порушенню прав людини на захист від катувань.

Відповідно до п. 7 розділу VII Інструкції у разі тимчасової відсутності в адміністративній будівлі органу (підрозділу) поліції спеціально відведених та облаштованих службових приміщень або недостатньої їх кількості для забезпечення

повноважень поліції опитування й інші процесуальні дії з відвідувачами, запрошеними та доставленими до ТВП особами можуть проводитися в службових кабінетах поліцейських, визначених керівником органу досудового розслідування ГУНП або ТВП ГУНП, з відеофіксацією таких дій у встановленому порядку.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

3. Під час вибіркового огляду Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (далі – Журнал обліку) та Журналу інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим (далі – Журнал інформування) встановлено відомості про тривале перебування затриманих осіб у приміщенні відділення (та під контролем працівників поліції) в умовах несвободи без поміщення до кімнат для затриманих або ІТТ та випадки несвоєчасного повідомлення Центрів безоплатної правової допомоги, зокрема:

Відповідно до записів №№ 366, 368, 370 від 23.02.2024 Журналу обліку гр. **Гуриченко О.М.** був запрошений «на бесіду» та перебував у ВП №4 в період з 09.41 по 10.13, з 12.08 по 13.30, з 13.35 по 15.40.

Водночас, запис № 11 від 23.02.2024 Журналу інформування, свідчить щодо гр. **Гуриченко О.М.** був затриманий о 10-00 годині, проте Центр безоплатної правової допомоги повідомлений о 14.22, тобто через 4 години 22 хв. після затримання, при цьому, в зазначеному записі визначено, що адвокат прибув о 14.20, що свідчить про порушення права на захист та формальне ставлення до ведення зазначених журналів.

Запис від 18.01.2024 № 6 у Журналі інформування, свідчить, що гр. **Мегеря І.В.** був затриманий 18.01.2024 о 15.30, водночас Центр повідомлений о 17.37, тобто через 2 год. 7 хв.

Запис від 26.12.2023 № 34 у Журналі інформування, свідчить, що гр. **Шайник А.Р.** був затриманий 26.12.2023 о 13.30, про центр був повідомлений о 15.42 тобто через 2 год. 12 хв., водночас, сам запис є відкорегованим та не містить інформації про підстави затримання, що свідчить про порушення права на захист та формальне ставлення до ведення зазначеного журналу.

Порушення права на свободу та особисту недоторканність а також на гідні умови тримання.

4. Записи від 02.02.2024 №№ 219, 220, 221 та від 03.02.2024 №№ 222, 223, 224, 226, 229 Журналу обліку свідчать, що гр. **Саван М.М.** був запрошений «на бесіду», «опитування» та «слідчі дії» та перебував у ВП №4 в період з 17.10 02.02.2024 по 11.40 03.02.2024 тобто протягом 18 годин 40 хв.

Порушення прав осіб з інвалідністю на доступ до будівлі ВП №2, недотримання необхідних умов для доступності осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення до приміщень відповідно до державних будівельних норм, правил і стандартів.

5. У порушення вимог державних будівельних норм ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» у ВП № 2 відсутній адаптований санвузол для осіб з інвалідністю.

Не виявлено жодних пристосувань для осіб з вадами зору (наявність відповідних поручнів, покажчиків шрифтом Брайля тощо). Тактильні елементи доступності (далі - ТЕД), які повинні надавати особам з порушенням зору необхідну і достатню інформацію, яка сприяє самостійній орієнтації в інфраструктурі усіх населених пунктів, у тому числі в вулично-дорожньому просторі, у житлових та громадських будівлях і спорудах.

Відсутнє нанесення контрастного кольорового маркування: пандусів, початок та закінчення сходів зовні та всередині, нанесене на першу та останню сходинку сходового маршу на краю сходинки горизонтально по всій ширині та вертикально (смуги по боках на лицьових вертикальних частинах сходинок).

Крім того, санітарно-гігієнічні кімнати у відділення поліції розміщені на поверхах, що є вищими за перший поверх, що не забезпечує їх доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», при проєктуванні об'єктів, доступних для МГН, повинні бути забезпечені, зокрема, доступність місць цільового відвідування і безперешкодність переміщення всередині будинків і споруд, безпека шляхів руху (у тому числі евакуаційних).

На будівлі ВП № 4 відсутня «кнопка дзвінка виклику» відповідальної особи, яка слугує в якості додаткового засобу при створенні належних умов для доступу осіб з інвалідністю, а також інших маломобільних груп населення, яка повинна знаходитись біля входу до установи та слугувати саме для виклику працівників управління.

Відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», при проєктуванні об'єктів, доступних для МГН, повинні бути забезпечені, зокрема, доступність місць цільового відвідування і безперешкодність переміщення всередині будинків і споруд, безпека шляхів руху (у тому числі евакуаційних).

Важливо відзначити, що державні будівельні норми (ДБН) – обов'язкові до виконання нормативні акти, які використовуються під час проєктування нових та **реконструкції існуючих будівель**, кварталів, мікрорайонів відповідно до їх призначення.

Відповідно до частини другої статі 6 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні» форми дискримінації з боку державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, юридичних осіб публічного та приватного права, а також фізичних осіб, визначені статтею 5 цього Закону, забороняються.

Згідно зі статтями 4, 26, 34 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні» діяльність держави щодо осіб з інвалідністю виявляється у створенні правових, економічних, політичних, соціальних, психологічних та інших умов для забезпечення їхніх прав і можливостей нарівні з іншими громадянами для участі в суспільному житті та полягає, серед іншого, у виявленні, усуненні перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб, у тому числі стосовно доступу до об'єктів громадського та цивільного призначення, в тому числі.

Конвенція про права осіб з інвалідністю визначає необхідність забезпечення особам з інвалідністю доступності фізичного, соціального, економічного та культурного оточення, охорони здоров'я та освіти, а також інформації та зв'язку, що може сприяти створенню для них можливості повною мірою користуватися всіма правами людини та основоположними свободами.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ.

1. Головному управлінню Національної поліції у Запорізькій області:

1.1. Опрацювати питання щодо забезпечення фінансування ВП № 2 ЗРУП ГУНП в Запорізькій області для приведення його приміщення у відповідність до національних та міжнародних стандартів ратифікованих Україною (зокрема обладнання кімнати для конфіденційного побачення затриманого із захисником, кімнати для проведення слідчих дій та кімнат для затриманих, доступність відділу поліції для маломобільних категорій громадян).

1.2. Забезпечити контроль за усуненням недоліків, вказаних у звіті групи НПМ.

2. ВП № 2 ЗРУП ГУНП в Запорізькій області:

2.1. Забезпечити:

належне дотримання вимог частини четвертої статті 213 КПК України щодо негайного повідомлення центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги про затримання осіб (в момент їх затримання в розумінні ст. 209 КПК України);

недопущення випадків довготривалого перебування затриманих осіб під контролем працівників відділення поліції без поміщення їх до кімнат для затриманих та ізоляторів тимчасового тримання;

ведення службової документації, зокрема Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених, Журналу інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим відповідно до встановлених вимог;

проведення процесуальних дій у спеціально відведених місцях з відеофіксацією.

Додаток: фото за результатами відвідування в електронному вигляді.

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Запорізькій області**

Михайло ВОЛКОВ

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Φοτο 7

Φοτο 8

